

445

253

STOCKHOLMS
STADS BIBLIOTEK

Tidn.

+

Tidok.

5. 4677 - 7/682 to hos P. A. Brodny
 77 26/8 " " " "
 all of sup hos Carl Hoegne

Jacob Hahr

Dag = Bladet:

Wälsignade Tryck = Friheten.

Andra Stäcken,

N:o I.

Stockholm den 27 Februarii 1782.

Ni må tro godt Folk och Läsare! at jag varit i wända öfwer det här Bladet, — Just, som jag skulle sätta mig ner och skrifa, blef jag sjuk, utan twiswel, af alteration, ty det passar ej gärna at man så zonica nyttjar insändt, N:o I bör man wäl tänka ihop sjelf, om man också hade aldrig så ondt efter tankar, jag kom ihog N:o 1, 2, 3, 4 af Första Stäcken, och imagination at det samma kunde hånda med dessa, bidrog utan twiswel til febern. Min sjukwakter ska påstår nu efteråt, då jag är bättre, at jag under paroxysmen skrifit 1, 2, 3, 4 så gällt och så ynkeligt, at dustworna (som flugit i luften och hwilka i anseende til högden jag bor uti, jag räknar för närmaste grannar) blifwit skrämde — Tänk likwäl, huru en människa kan gjöra ondt utan at rå dersöre, ack! hwad wi äro swaga! och hwad wi kunna hämta för wackra lärdomar men jag svar alla andra, utom den enda, at det ej är försigtigt, ej öfwerensstämmande med en sund hushållning, ja til och med at det är wädeligt at nästn prænnumerera — Nå! jag har ock i min dar prænnumererat på Skrifter men aldrig hädanefter Nej Sanningloch Nöje! så mycket jag respecterar dig, så dog ändå din utgifware, och jag ligger här i balance på några skillingar, som jag kunnat gifwa en Vikare för skjutts at tracten af Olofs Kyrka, jag har kunnat sätta dem som mas på et kort, jag har kunnat taga mig en sup Krono-Brännwin, mit fäderne-land til ingen ringa hjelp: med et ord: användt dem så wäl Jag är sjelf twungen at anföra mig som bewis på all möjlig osäkerhet, jag annonserade i N:o 99, at Andra Stäcken skulle börjas den 20 Februarii, och jag sade en dugtig osanning, hu

Ret

ru mången har jag icke narrat? Några tusende Prænumeranter, d. h. Litteraturens fäder som pustat och stampat i vind med prænumerations Sedeln på bröstet liksom et brandt-tecken och frågat hwar bor Utgifwaren? Men waren wid godt mod, mine Höga Gynnare! — Förtrifften intet, jag mår nu bättre, och N:o 1 har framtågat — es medlerid, så är detta en besynnerlig lycka, och det har kunnat hända at jag dödt, ännu en gång, godt folk! besinna Er, förån Ni träden detta steget, — Men åter Ni hårdnackade! som aldrig låten öfvertala Er, som ej antagen skäl, utan följen edra nycker! som len åt en så liten förlust, om den skulle hända, eller snarare, som tron at det är ren winst at befordra et godt ändamål, för Er wil jag optåcka, at Prænumerations-tilgången som war igenslagen under min sjukdom nu är öpnad på alla möjliga sätt, och at jag tycks wara så reablerad, at jag efter människo-wis at uträkna, ej döer på detta hundratalet, jag menar Wälsignade Tryckfrihets Skåcken. Jag får äfwen ge wid handen at jag har löften om artiga och intressanta Artielar at införa, sådana, som röra hwar och en ifrån högsta Classen til minsta Species, såsom: huru wälsignad war handel är, war öfwerwigt i de kända werldsdelarne, huru mycket såd wi utskleppa, huru wi förädla wårt järn, wåra Guld- och Silfwer-Grufwor, wåra inrättningar med sjuk-hus, barnhus och alla slags hus, utom fattighus; ty i det florerande Norden är ingen skam at tigga, on peut honetement demander aumone, och jag måtte säga, at man ger här ganska honetement, så wida tilgångarne äro så ansenlige för hwar och en at ge af.

Härigenom tar jag mig äfwen tilfälle at tacka alla de öfända, som redan insändt och hädanefter insända til Wälsignade Tryckfriheten, jag är dem mer än mycket förbunden, ty utom dem hade skriften warit mindre begärlig. Huru orättwilt jag får Critiquer och påminnelser at jag intet insör alt, behagar Läsaren inhämta of nedanstående Bönestrift — Hwilken Dagblads-Skrifware mera än jag, har Procefsat för en Anonym, och det utan minsta hopp — Apropos! jag brukar hädanefter en stämpel på mina Blad, mera som en liten prydnad än en controll på Tryckeriet, det är et tråd ikullslagit af of Storm eller Åska, med devis ofwanföre Roten Skrift. Skulle detta lilla tecken saknas, så är ej Bladet äkta, och jag har det förtroende til hwarje Köpare at han underrättar mig detom.

Lund.

Ja

Utgifwen den 28 November 1781.

Ödmjukaste Bönestrift.

Med denne Flagan finner jag ej anledning at mig befatta, utan har sökanden, derest han tilltror sig kunna wisa felaktighet hos de härri omförmåtte B. tryckare, at deruti å. o. t. och ställe, som wederbör, söka rättelse. Stockholm den 30 Nov. 1781.

CARL A. WACHTMEISTER.

Törne Brandt.

Hos Högwålborne Herr Hrefwen, Justitia-Cancelleren och Riddaren anhåller jag i djupaste ödmjukhet at få andraga följande.

Då Boktryckaren Cronland inför Konglig Hof. Rätten, på Högwålborne Herr Hrefwens och Justitia Cancellerens beifran, blef plikt såld för det han tryckte för mycket för mig, bönfaller jag aldraddmjukast at Boktryckar Stolpe til det minsta blir tiltald för det han trycker för litet, och at han blir befalt at trycka mera.

När det som ej strider emot Hans Kongl. Maj:ts Aldranädigaste förordningar ej emottages, då synes det wara twång, men aldrig frihet i tryck, twårt emot vårt sälla och lyckliga Regerings-sätt.

At principerna äro olika den ena gången emot den andra hos Boktryckaren, och at han endast öfwar et slags enwälde efter sina egna nycker, får jag i djupaste ödmjukhet bewisa.

I N:o 105 af Dagligt Alla-handa har Herr Alleffor Pfeiffer infört et Ode på prosa, som, om vår wälsignade Tryckfrihet intet wore så widsträckt, aldrig kunnat tryckas, intet en gång på Hebreiska. Swänfka Auctorer, Utgifsware, eller de som skrifa, kallas för djeflar och hellsweetes hundar, epithéter, som på det fastigaste stäta både Religion och seder, och stuteligen med stora bokstäfwer utläfwas et Præmium för den ädelsinta och tappra hand, som mördar en, flera, eller alla af dem, hwilket likwål blott af en nedrig och penning-snål nog kunde exequeras, om han trodt den anonyma Utlänningen wara så ordhållen, som rik.

Ibland de swar därå på flera tungomål, som blifwit insända til Wälsignade Tryckfriheten, har jag til införande walt det som jag här har den äran at bifoga; och ehuru anständig och solid skrifwit utan några extaser, med et ord: aldeles grundat på vår wälsignade

Tryck-

Tryckfrihet, så hastwa både Herr Stolpe och Herr Assessor Pleiffer
nekat mig tryckningen deraf.

För at sätta dessa sig uphåfwande Censores olyckliga urställning
i så mycket säkrare dag, så följer i djupaste ödmjukhet sielfwa Oden,
hwilken som mig wetherligt är, aldrig ådragit sig minsta upmärksamhet.

Jag anhåller sluteligen aldraddmjukast, at min ödmjukaste begä-
ran uttydes lika så oskyldigt som jag författat den — I den wälsig-
nade Tryckfriheten ligger hela min existance, mit non plus ultra,
mit vade mecum.

Stulle detta hända mig flera gånger och med flera manuscripter,
så blefwo följderna, at alt insändande uphörde, Dagbladet stöts, jag
swälte ihjäl, och det som wore det wärsta, at mina respective Præ-
numeranter, desse ömma och wälgörande människor blefwo bedragne.
Stockholm den 28 November 1781.

Lund.

Suckar.

Alceste! hwar är dit ömma hjärta?
Dit bröst, din rena eld, din dygd?
Du styr . . . Du flytt de barnens smärta
Ät dem du skänkt en Moders skygd.
Och du! som styr! säg, hwad tu tänker
Skall all wår tröst bestå deri?
Ät du ät oss en Styfemor skänker
Uti en ung och kall Silvie.

I barnens namn

Utgif.

Nästa Blad utkommer om Fredag eller den 1 Mars.

Stockholm Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag - Bladet:
Wälsignade Tryck = Friheten.

Andra Skäcken,

N:o 2.

Stockholm den 1 Mars 1782.

Japaniskt Sago-Brott af en Rådplägning, hwilken, at dömma af Kejsarens namn och andra omständigheter, tyckes hafwa warit hällen wid påß år 1220*).

— — Jag har lagt grunden til den Plan, genom hwilken din Fars fader, den Gudomlige Jesias †), kufwade det Japaniska riket, frälste Riket och satte alt på nu warande wälsignade fot. Han war icke blodgirug, utan gjorde ofta nåd; han wiste at förstå den tunga Regeringsbördan med Fria Konster; han lät Japan deltaga i Chinas läckerheter, nöjen och öfwerflöd, och dymedelst befrämja återbruk, handel och rörelse. Följ hans fotspår o Kejsare! så — —

— — Det första du bör tänka på, är at befästa det Entwälde ödet gifwit dig. Täl inga Små-Kungar. Om du ej wil förgöra dem, så drag dem til dit Hof; Ty när de där förtårdt sina ägodelar, så skola de falla i dina händer. Din Gudomliga Farsfader förstod at skilja sig wid alla gamle, hwilkas erfarenhet och enwighet han ganska kallt fruktade blifwa farlige eller oläglige, och ärnade upamma dem, som skulle hafwa at tacka honom för alt, och således blifwa

*) Insändt, enligt min Annonce i N:o 33 Sörsta Skäcken.

†) Jesias hade skilgt sin Pupill och rättmätige Regent Fide Jori wid Kronan och lifwet, men icke förordat frugten deraf mera än et år, då han dog och förklarades för Gud, efter Japanernes sedwänja, som icke för år efter döden förguda sina Despoter.]

wa honom trogne. Sant är wäl, at de ej kunna förstå de Ämbeten hwarmed de beklådas, men det skadar intet, ty — —

Din Gudomliga Farsader lofwade folket, at göra dem wälmående, men han war ej så galen at upfylla et sådant löfte. Nej, et wälmående folk låter ej regera sig, ty lydnad hwilar på fattigdom, och — —

— — Insöf Japanerne med söta ord, och låt dem få smak för Chinas lustbarheter och nöjen; men för alt, låt Qwinfolken bestyra om seder och lefnadsart, så blifwa Karlarne qwinlige, och det är högst angelägit. Lappri i alt misnöje; tilskapa allenast fattigdom och weklighet, så är du säker; ty när de förnämste lesiwa af din Råd, så betyder menigheten intet.

— — Talade Skattnästaren; då din Farsader, O Kejsare! sief spiran, war jag så godt som ingen ting, och blef på min ålderdom, til mångas afwund, uphögd til denna Syslan. Din Farsader war fattig, men Japanska folket war rikt; och om du har lika så litet som din Farsader, så wet wist, at genom min åtgärd folket har många gånger mindre än den tiden. Huru jag genom ändring i påskrifter på Pergamentet och deltagande för din räkning i Japanska Fattig-Cassan, skaffat dig inkomster och sökt betala din gäld, samt huru alla pengar nu måste gå genom din hand, äro blott små delar af min förwaltning. Men at jag, biträdd af en wandrande Riddare från Siam, upfunnit alt för din räkning, och til din winst låta bereda Bethel i hela dit Rike; den planen och sättet til des utförande, skal förewiga mit minne.

Japanerne beredde för detta sjelfwe sin Bethel, hwaraf du hade ringa inkomst, men nu skal des beredning blifwa den största jowelen i din Krona, och åtminstone skal jag med mina medbröder — — Til din förmon har jag såldt priset på inrikes rå Bethel, och köpt mycket deraf från Formosa. Ehuru den är mycket sämre än den Japanske, har jag dock derigenom rigtat dina Tullar, och straffat de sturff Japanerne, som sådt behålla sin osäld.

Så it är wäl, at denna inrättning kostat mera än den ännu kunnat betala, och at des bestånd synes waklande i anseende til brist af afsättning på den beredde Bethel. Mine fiender bewisa wäl at sådant sker af penningebrist; men jag och mina medbröder påstå likwäl at sådant härover af Japanernes fördömda illwilja och enwighet, at
sief

sjelfwe bereda sin Bethel. Wi påstå derföre, at det hårdaste straff må nyttjas at afhålla dem derifrån, ty det är långt fördomligare at stråfwa mot din heliga wilja, än at mörda en eller annan usling af sina likar.

Men utgången må blifwa hurudan den wil, så är ändå denna Plan et mästestycke af menckliga förnuftet, hållt den skadar ingen annan än dem, som plantera Bethel, hwilke likna drag creaturen, så wål til deras arbetande natur, som dertil, at de icke böra gödas, ty då blifwa de hängstyrige, och gå ifrån deras naturliga ändamål, som är at tråla och tiga.

Til Krigsmagtens uphjelpande föreslogs åtskilligt. Närwarande Krigshjeltar talade om stora Håstar och stora Karlar; nya klädes-sor-ter; om skor, om dants, om sänger-skor, om solfjådrar och mera dy-ligt, til dess de begynte rafa sins emellan, och ånteligen sprungo sin wåg, när de på Timstenen sågo den timan wara, då Skådespelen skulle begynnas.

Många stora förslag gjordes, de gamla Lagarne skulle ändras och nya gödas, man föreslog med mycken nit, men intet afgjordes, es- medan somlige gjorde swårigheter wid alt, och många wille ej ytttra sig.

Dairi (Öfwerste Prästen) sade; Du wet O Kejsare! huru nöd-wändigt wårt Stånd är, för at Förguda Kejsorena och hålla folken i anständig lydno och mörker. Bibehåll oss wid våra inkomster, så skole wi i våra Pagoder säga hwad du befäller.

Åndteligen sade en åldrig man: Jag har, Store Kejsare! med förundran och harm hört, huru regerings-sjuka, egennytta, såkunnog-het, illwilja och frynteri tåfla om företrädet, hwilken skal leda dig bakom ljuset, och under flygd och misßbruk af dit Helgade Namn, förståra Japan för nu warande och flera mansåldrar, och — — Ju mera du öfwerlämnar dig til öfwerflöd och fåfånga, ju mindre rege-rar du i sjelfwa werket, och ju mera ökas dina och deras behof, hwil-ka lesta af dina wålgärningar, och huru dristar wål någon inbilla dig, at Japan som knapt kan föda sina inwånare, skal kunna uthårda med at underhålla sådane — —

Japanerne äro af naturen karlawulne och alswarsamme, och tarf-welighet bör wara en nödwändighets-dygd i et land, där största de-len måste wara fattige. Chinas öfwerflöd och lekar påsa sig lika li-tet

tet för Japanerne, som Japanernes kaisers lynch skulle pågå sig för en gyllande Chinolare. Så länge Japanerne ägde sina forna seder och sparsamhet, repade landet sig efter de största olyckor, men under Fide Joris och din Garsaders tid hafwa Japanerne utan särdeles swära händelser blifwit år från år mer och mer uslige — — Naturen har, O Kejsare! slösat på dig det bästa hjerta och det uplystaste förstånd. Wärdigas regera sjelf! Swarken jag eller någon rättfärdig Japaner begärr af dig någon Nåd, utan endast rättwisa. Belöna hwar och en efter förtjänst, låt Lagarne blifwa följde, och uplifwa allvarsamhet och sparsamhet, så blir du älskad, dyrkad och wördad af et lyckligt och dygdigt folk, då deremot den Kejsaren, som så ofta wifade Nåd och annars ägde de största egenskaper, dog swarken älskad af smekungar, som njutit hans nåd, eller af folket som någon gång saknat hans rättwisa.

Himmelen wälsigne din Spira, så blifwe wi lycklige!

Alle ropade med en mun, at den försmädaren borde lefwande brännas, men den förnuftige Kejsaren sade, nej, ty han är den ende bland eder, som säger sanningen och menar mig wäl, — —

— — Hofmän, gyllare och sängerskor skrek efter wanligheten i takt, Stor är Kejsaren Fide Tada, Stor Ding hafwer han gjordt, Lyckelige de, som bo i hans land och flyggas af hans Spira; men Kejsaren befalte dem tiga, och — — tankfull — —

Här brister Manuscriptet, som är en stor skada, emedan en Monarch, som tagit sanningen i förswar, borde wara mera känd af efterwerlden.

Epigramme. *)

Det klagas at man ständigt lider,
 At alt består i knogeri,
 At ingen dödlig står öf wi.
 — Ack! du som dessa dikter sprider!
 Blygs öfwer dit förräderi,
 Och känn de aldrabästa tider.
 Wi ha ju haft Masgraden fri.

*) Insändt och öfversatt ur Dagbladet Britisch Journal.

Dag = Bladet:

Wälsignade Tryck = Friheten.

Andra Skåcken,

N:o 3.

Stockholm den 4 Mars 1782.

Lyckans Tempel. *)

En dag, då Gudinnan föresatt sig at gifwa sina Oracler, öppnade sig portarna i et ögnablick med et häftigt dån. En otrolig myckenhet som stöckat sig utanför, trängde sig om hwarandra in i Templet; men at träda ininom det aldrabelgaste, war ej tillåtit för flere än en i sänder. Hopen gaf rum åt en man, klädd i Purpur, som med Majestätelige steg nalkades Gudinnans Altare. Det war Trajanus.

„Lycka! sade han, du som gjordt mig til Herre öfwer en stor del af werlden, jag kommer icke för at bedja dig utwidga mina gränser eller min magt. Jag har stridt och jag har segrat. Några motgångar hafwa sedermera lärt mig, huru säfång och bräcklig den herdern är som inträcktare söka. Jag hatar all ärelöshet som är skadelig för mänskligheten. Mit wälde är redan för stort, mit Rike för widsträckt om det icke är bebodt af lycklige inbyggare. Jag kan icke sjelf wara lycklig utan i den mån mina underfätare äro det. Men en Monark är dock intet annat än en människa. Han kan bedraga sig; han kan blifwa bedragen. Klagerop tränga sig fram til min Thron. De bortjaga från mit hjerta den fred som jag ouphörligen söker bibehålla och befästa i mina länder, et sår som blifwit läkt, lemna tusende andra öppna. Lycka! tag tillbaka dina gåfwor, eller återgif min själ sit lugn. Swad är en Thron, om sällheten

*) Införes med försä tacksägelse så för detta som för det benägna löftet af flera Manuscripter.

Utgifw.

30 5 20

ej där tager sit rum jämte oss? och om begäret at göra andra lyckliga, hindrar oss sjelfwa at wara det? då wi antingen ej winna vårt ändamål eller i förtid tröttna.

Trajanus nystade, och en röst från Helgedomen lämnade detta svar: Jag har förlånt dig ära och magt; jag har lagt för dina fötter det folket, som trampat spiror och Kronor under sina. Waka för des beskydd och des sällhet. Tekna din Regering med mildhet och råttwisa. Klagoropen böra icke bedröfwa dig, utan om, och då de äro rättmätige. Underlåt icke derföre något för at lisa des plågor, och kom sedan ihog at mina wålgärningar nästan alltid äro blandade med misnöjen. Du är blott en människa och du wil njuta en lott som ej tilhör andra än Gudarne. Trajanus tog afträde, och detta svar inledde honom i djupa och nytliga betragtelser.

En Hofman framträdde därpå för Gudinnans Altare med lika häftrighet, som om det varit fråga at wisa sig tjenstfärdig för Monarkens ögon. Han talade dessa ord. — „Gudinna! Du ser i mig, den aldramäst nitiska af dina tilbedjare; Du är den enda Gudomagt, för hwilken jag uptänder mit rökwerk, och til hwilken jag upsänder mina suckar. Jag följer trågit alla de wägar dem du sjelf tyckes utstaka. Trajanus blir mig warse hwarje morgon han nyss waknat, ofta utgjör jag och hans sällskap wid de fria och muntra astronömaltiderna. Jag smickrar hans Ministrar, hans gunstlingar och ända til deras underhafswande. Jag omfamnar mina medtäflars; Jag bedrar Fruntimmer. Alla dessa gemenligen så ofwikeliga medel hafwa dock icke förmått ännu draga mig ur hepen. Sjugo Gouverneurs-Ämbeten hafwa blifwit bortgifne; lika så många wid Hofwet okända, da Krigsmän hafwa blifwit af Trajanus ihogkomne och befördrade, utan at jag ännu funnat winna des åtank. Lycka! deras uphöjelse är et uppenbart fördrag som sker dig. Jag och mina likar äro just de, som borde göra din oinskränkta magt kunnig och wördad bland de dödelige. Mit upförande skal wisa at jag satt all min förröstan på dig allena.“

Rösten swarade honom. Lär dig wänta. Jag wil låta utblotta en Provinz som har at tacka sin slit för sin wälmåga; Du skal bli utnämnd til Gouverneur. Jag wil förödmjuka den Romerska

En stoltheten och undertrycka den sanna förtjensten; Du skal anföra en af Trajani Arméer.

Julia steg fram: hon förblindade äskädarnes ögon med glansen af sin fågning, sina smycken och ombytet af sina moder. „Jag har och min ärelystnad, sade hon til Gudinnan; Man blir betagen af min skönhet. En myckenhet tilbedjare säger mig det oräkneliga gånger hwarje dag. För hända dessa tilbedjare verkligen ej älska mig, men det oroar mig intet. Jag wil at kärleken skal wara mer lysande än warm. Jag tål at man öfwerger mig och jag wil sjelf öfwerge mina älskare så ofta det faller mig in. Det som jag ätrar är allmänhetens upmärksamhet, det är heder och anseende. Jag wille wara den första Dame de Palais hos Drottningen, emian draga til mig alla Monarkens ögnakast, råda öfwer hans Ministrar, gifwa bort ämbeten, gifwa efter mit godtycke en liten i snille och förtjänst, stor, och en stor derutinnan liten och bortglömd. Med et ord, jag wille se hela mankindet för mina fötter, och mit eget kön förtwisladt af harm och afwund.“

Oraclet afbröt hennes tal: Wänta ingen ting mer af mig, sade det, jag har gifwit dig skönhet, hög börd och anor, illfundighet och högmot. Med så fördelaktiga egenskaper, behöfwer du icke widare min hjelp på den skäoplatsen där du ästundat lysa och regera.

„O Tider! O Seder! Känslösa och otacksamma Tidehwarf! ropade en man, hwars sinne tycktes rördt af förtrytsamhet och medömkän. Lycka! hwilka är det då som du öfwerhopar med dina wälgärningar. Huru segrar icke ofta okunnighet framför kundskaper och insigter? och lita ofta ställes Hjelten under Welklings befäl. Jag har gjort allt för Uran, och Uran gör ingen ting för mig. Hwar dag förnyar jag mit offer. Jag känner hwarken nöjen eller sömn. Dagens ljus har förswunnit, natters stjerna har upfyllt en del af sitt löpp. Dagakarlen har lämnat sitt arbete; Slafwen sofwer och glömmet sin tråldom. Hela naturen hwilar . . . och Jag, jag skrifer, jag arbetar. Morgonrödan åter har ryckt sig ur den gamla Titans armar, hennes ögnakast bestråla Bergens spetsar. Den wälsamme Tuppen uphöjer sin röst; Foglarna svara med tusende glada toner. Lycas ger en ljuf kyss åt sin Timareche . . . och Jag, jag skrifer“

„Skrifwer, jag arbetar. Julia har redan 20 gånger ombytt hufvud-
 „prydnad. Alaspa har inseendet öfwer hennes hårlagning; Julia ger
 „den djerfwa Lylis et lätt slag, och Lylis lyser den handen som sla-
 „git honom. Ifrån Cabinettet, där hon smyckat sig, förfogar man
 „sig til bordet, och ifrån bordet hastar man til Skådoplatsen; man be-
 „rdömmar eller man lastar. Man skyndar sig derifrån at uppsöka nya
 „tidsfördrif; ” ” och Jag, jag skrifwer, jag arbetar. Lik en lam-
 „pa, som förtär sig under det hon gör gagn och lyser för et sällskap
 „som endast skrattar och roar sig åt dårskaper, utan at tänka på hen-
 „ne. Jag tjänar således den allmänheten, som glömmar, at en lam-
 „pa utsläcks om man ej underhåller dess eld. Jag skrifwer någon
 „gång det som är nyttigt, men mina läsare älska blott ytan. Jag
 „får wäl stundom moget folks bifall, men andra, hwilka hwarken kun-
 „na eller wilja arbeta, hwars hela förmon ofta består i wårt, börd
 „och barnsligheter, njuta dock din ynnest. Wärdigas swara mig, Gu-
 „dinna, skänker du icke dina gåfwor åt andra än dem som wedersaka
 „den sanna åran, som sösa sin tid i wällust och löjligheter, som al-
 „drig hafwa gjordt sig möda at trampa Årans wägar eller blifwa
 „gagneliga för Fäderneslandet.”

Han erhöit detta swar: Rätta Årans Gunstlingar äro sällan
 mina. Skrif mindre; skrif illa, om du will, arbeta inder, men
 war trägen i upwagningar. Besök oftare mit Tempel, offra smic-
 ter och rökwerk. Jag ger ganska ofta åt den enwisa dumstrighe-
 ten och at de yttre lekande behagen, det som jag nekar snillet och
 förtjänsten.

N:o 3 utkommer den 4 Mars.

Stockholm Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag = Bladet:
Wälsignade Tryck = Friheten.

Andra Skåcken,

N:o 4.

Stockholm den 6 Mars 1782.

Samtal emellan Carl den Förste i England och Cromwel *).

Carl

Swad ser jag! Cromwel, min förföljare, min bödel!

Cromwel.

Ja det är just han; darra intet, här kan han ej göra dig något ondt.

Carl.

Jag borde wist dö af förskräckelse, om jag ännu en gång kunde dö.

Cromwel.

Det är sant at jag förtjenar alt dit hat, men werlden är skyldig mig sin förundran, och Engeland sin årkånsla.

Carl.

Sin årkånsla! Du som lät döda des rättmätiga Kung och gaf det en Tyran i stället!

Cromwel.

Du war äfwen så wäl som jag des Tyran, men en swag, o försiktig och låg Tyran, den stälta Britannern föraktade dit of, då han respecterade mina band, han såg at samma hand som fångslade honom kunde äfwen wärdigt föra Riksstyret, förödmjuka Englands omwänner och åga Herrawäldet öfwer hafwen, det är en sanning som hela werlden bör årkänna.

Carl

Carl.

Barbar! du hade utan motsägelse stora egenheter, men min död
bör väcka en ewig affky för dit namn.

Cromwel.

Jag måtte tilstå at jag wågade mycket, född i den minsta Clas-
sen i Riket, slogs jag emot dig, öfwerwandt dig, och störde dig ifrån
Thronen, jag gick ännu längre, jag har släpat dig för en Domstol i
likhet med den uflaste misshandlare, och din blod rann under bödels-
hyran. Ingen mera än jag har kunnat rikta werldenes händer med en
sådan händelse — Hvem häpnade icke? och alla Konungar på jorden
darrade i sina Slott; men om du med kall blod kunde granska mit
oppsbrände, skulle du finna, at jag war tvungen til detta steg. Dit
anhang war sloget, men ej förstördt, at blott ta spiran eller din fri-
het ifrån dig, dermed war ingen ting wunnit. Det är sant, at jag
kunnat låta dig omkomma på et nedrigt och lömskt sätt, men då ha-
de jag ej förstört någon ära och efterwerlden ingen nytta af din död,
jag wille straffa dig men aldrig mörda dig. Jag wille at samma la-
gar, du så ofta öfwerträdt, skulle döma dig i åsyn af det folket du
trampat. Jag har igenom dit straff welat lära människor den dyra
sanning, at lagarne böra råda både öfwer Kungar och undersåtare.
Din död, nyttigare för dit fädernesland än hela dit lif, har varit
frihetens fastaste stöd, din blodiga wålnad, som spökar natt och dag
ikring Britanniens Thron, skal bortdraga Tyranniet, den skal med en
försträckelig röst ropa til alla Monarcher som opstiga där: O Konun-
gar waren rättwisa och och trampen ej mennisko-rättigheter. Det
har aldrig fallit mig i tankan at jag kunde förtörna Gud med din
dom, desutom war det folket, dina rätta domare, som beredde dit straff.

Carl.

Således påstår du din fördömda Fader-mördare! at du gjort dig
förtjent hos Nation derigenom at du besudlat dig i det wärstaste brott!
men om du igenom min död hallit tillbaka Konunga-makten, rådes
du intet at hafwa upväckt inträcktningens-andan hos någon röstware?

Cromwel.

Det onda är intet stort i jämsförelse emot det goda, som ihog, för
en inträktare är det hundrade Tyrannier — Rådshägan är mennisko-slåg-
tets lott, det är den som bevarar Thronerna långt mera än de stöd-
sa

sta Arméer, och mit exempel kan aldrig smitta. Desutom lära mina lifar ej skapas mera i naturen, wäl torde man få se en så stor General som djupsinnig Statsklok; men den styrkan, den högheten i wäsendet som imponerar mera än alla andra egenheter, hwem ägde den i samma höjd som jag? Jag war blott Öfwerste wid Yorckiska Slaget: war första attacken blef repousserad, och war General, wankelmodig och rädd, flydde ibland de första. Jag löper emot honom, fattar honom i armen, — det är intet på denna sidan, min General, säger jag, som fienden står, utan det är här, och wände honom i det samma, wi wunno en fullkomlig seger. En annan gång, som Ledamot i Parlamentet, feck jag någon motsägelse; jag wart förbränd, — jag skal förkropha Er, sade jag, som detta Uret, i det jag kastade det emot Sals-golfsiwet. Parlamentet i akt tog en wördnadsfull tyfnad och lydde utan minsta knot. Ero, at naturen danade mig i min födsel til Herre öfwer andra människor, och då wi lefde på en tid, war det jag som borde stiga på din Thron, och du på afräntsplatsen.

Carl.

Hwad! blodtörstiga wildbjur! du har intet förordssakat mig nog olyckor på jorden, ännu kommer du hit för at plåga dit offer och oroa min skugga — jag ser Tartarens Domstol sätta sig, den skal wergålla dina grymheter.

Minos.

Så, olycksaliga Monarch, trösta dig, hans hjerta har långt förut hämnat dig, tusende gånger olyckligare under all den präktiga wästa han beröswade dig, än du sjelf, som han hastigt störde i grafwen, war hans uphöjelse ej annat än et långworigt straff. Hela hans själ war rubbad af inbillade pöden, i sine bästa wänner såg han ej annat än mördare, rädd at dö, lefde han aldrig et ögnablett nöjd, denna uslingen har ingen natt smakar den lufwa sömnens hwita, knapt insomnad, förän han waknade med häfwan at delken skulle stötas i hjertot, fruktad af alla människor, fruktade han också alla människor. Lycklig weri at hafwa slupit et lif som han war så rädd at förlora, och ännu lyckligare, om icke hans död leder honom til ännu fastigare plågor.

Sar

Sur le Proverbe usité:

*Tandis que l'herbe croit, le cheval se meurt *)*.

Sans bien & sans fortune, à quoi sert la naissance?
 Y a-t-il jamais eu, de plus triste metier
 Que d'être le traîneur de ses seize quartiers
 Et se sentir privé de toutes les aisances?
 Heureux Roturiers! pour vous c'est le contraire,
 Vous ne jouissez point d'un bien imaginaire,
 Le vôtre est très réel, le nôtre est un rien,
 Qui par son faux brillant, nous fait manquer de pain.

Jeunes Audacieux! la Gloire vous appelle,
 De ses songes flatteurs laissez vous éblouir;
 Vie, santé, aisance & les plus doux plaisirs,
 Sacrifiez les tous, la cause en est si belle;
 Mais en éternisant vos noms dans l'Histoire,
 Chargés des lauriers, dans les bras de la Gloire
 Modérez vos transports & souvenez vous bien,
 Qu'un jour vos descendans pourront manquer de pain.

Mais le Prince, dit-on, en fera son affaire
 Et - - - le Prince, fut il le plus compatissant,
 Peut à peine suffir aux Nobles mendians,
 Et puis, tranchons le mot, la chose est nette & claire;
 Un Prince sçait donner, un autre sçait reprendre,
 Un troisieme enfin n'est pas d'humeur à rendre,
 Et tandis que l'on voit germer le tendre foin
 Ainsi que le Cheval, je meurs, manque de pain.

Homme Vorace.

*) Insändt, och ehuru Poemet ej fan appliceras til Swenska Familier, så förtjente det dock en öfversättning på vårt Språk. Utgif.

Tryckfel.

I N:o 3 står 1 Mars, läs 4; och på sista sidan står 4 Mars,
 läs 6:te.

N:o 5 utkommer den 8 Mars.

Stockholm Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag = Bladet:
Wälsignade Tryck = Friheten.

Andra Skäcken,

N:o 5.

Stockholm den 8 Mars 1782.

Profwet. *)

Syntet flera än 5 anhöllo på en gång om Sofias hjerta: hon hade rosoloverat sig för ingen, ingen behagade, ingen misshagade, hon wiste ej sielf hwem hon skulle wälja til man. En wacker dag sade hon til dem: „Jag är ännu för ung at lasta mig i band, som ej lösas förrän i döden, om Ni hysen i hjertat den kärlek för mig, som skulle tyckas följa på alla era försäkringar och ett flås, så bewisen det i jelswa werket, bestiten Er at igenom werkelige förtjenster blifwa mig wärdiga, men det får jag berättat, at några år gå förbi förrän jag gide mit iwal.“

Den första af Sofias fem älskare hade all böjelse för prakt och öfwerflöd. Damerna, sade han, låta gärna förblända sig af ytan: jag måste sätta af mycket pengar och ej spara det minsta.

Den andra war åter stark hushållare, så at han sötte på Girig. Med en så förnuftig flicka som Sofia, sade han, lär det wara flökast at samla sig rikedomar, jag måtte slå mig på handeln.

Den tredje war hög och stält. Säkert sade han är Sofia som tänker ädelt, swag för den skimrande äran: Jag skal poullera mig i militairen.

Den sjerde war en Statsman. Då Sofia har wett, så lär hon, sade han, hålft förbinda sig med den som lärt något: jag skal skaffa mig ännu flera kundskaper och lysa inland de lärda.

Den fista i ordningen war en Man som brydde sig om ingen ting, lat och utan alt bekymmer, då han ej wärdade sig om hela werlden, frågade han ej heller efter, huru han skulle winna sit ändamål.

Hwar och en följde nu sin Plan, och det med den iswer, som kärleken endast förmår at wäcka.

*) Insändt.

Den

Den oförsigtiga hushållaren använde alla sina inkomster på granna kläder, equipager och betjening, han lät bygga sig et Slott, meublerade det prägtigt, gaf soupeer, baler, och léter af alla slag, man talte om intet annat än hans smak och hans lefnad.

Den som handlade åter, hade den widsträcktaste skeppsfart och rörelse på alla haf, och i alla werldsdelar, han samlade Tunnor Guld-Officern åter, så wida han war manbar, gick i fält och inlade krigsåra. Den lärda läste ännu mera, gjorde nya upptäckter, och blef namnkunnig.

Under allt detta så gjorde Sofias bekymmerlösa friare, någon gång sina reflexioner, och öfvertygad, at han wist skulle få sorgen på sådant sätt, som han lefde, wille han wäl gripa sig ann. Han hade efter sina föräldrar fått et ansenligt arf, som borde wara honom mera än tillräckeligt, han war aldeles intet fallen för handelen, at friga och slås war emot hans character, han hade blott läst för sit nöje, och han tyckte at wetenskaperna skaffade en mera möda än nytta, han wärdade sig ej om den såfånga hedern at hållas för lär. Hvad war då at göra? Jag får wänta, tänkte han, och med tiden tar jag nog mit parti. Han blef således qwar i lugn på sit landegods, planterade träd, såg huru de förde i återn, läste Horatius och La Fontaines Fabler, och då han någon gång reste bort, så war det blott til Sofia, för hwilken han så mycket ömmade — Churu han hwarje minut war i begrep at wälja något wist stånd, så blef det sluteligen för sent och han förblef den samma han war i början.

Det ögnablecket tyndar, sade han til Sofia, då Ni skal decidera Er, och säkert blir det icke för mig. Ännu några dagar och allt mit hopp är ute. Min stilla ensamhet, mina leende parcker, mina blomstrande ångar ärnar ni wäl aldrig pryda — aldrig Sofia! Wil Ni försköna dem med er närwarelse. Min inbillning at i er sann, wid er sida, och i ert sällskap förnöta de sällaste dagar, är utan twifwel en dröm. Ack! Sophia! Allt det som wäcker andra människors häg och som gide deras tidsfördrif gläder ej mig det aldraminsta, hela min önskan, allt mit hopp är riktat på er person, och mit öde är at mista Er för alltid.

Ni är för rättwis, swarade hon, at räkna mig som fel, om jag tänker mit hjerta til den som jag tror, skal göra mig måst lycklig.

Ömsider war timman inne, då Sofia icke utan bekymmer bestöt et förkunna sit wal.

Hon

Hon sade då till Glöfsaren: om Ni för min skull fört födore stat och fatt Er i flera omkostningar, så förtryter det mig, men utan twifwel, så wida det är er rådande böjelse, hade ni fört samma lefnad om jag också aldrig varit till, Ni har wist förskingrat hälften af er egendom för att få Er hustru, Ni skulle säkert förskingra den andra hälften för att försötma de beswår och de mödor, som någon gång äro oskiljaktiga ifrån att wara gift. Jag råder Er som en wän, att aldrig tänka derpå.

Till Grosseuren, Officern och den boksynta sade hon, „Jag wet alt hwad Ni sträfwar för att winna mig, men jag inbillar mig att Ni gjort äfwen så mycket, Ni för era Rikedomar, Ni för Uran, och Ni för Wertenskaperna. Då Ni alla tre besittat Er att sölja min smak, hafwen Ni följt eder egen, och hwar och en af Er har arbetat rätt så mycket för sig sjelf som för mig. Med hwem af Er jag förbin- der mig, så söker han sina egna nöjen, den ena att lägga ihop Capi- taler, den andra att sliga op i grader och den tredje för att ge We- tenskaperna et större ljus. Jag kan då allena intet behaga Er, och min enda åtrå är att intaga dens hela själ och hjerta som intar mit.

Samma dag träffar hon sin bekymmerlösa Landtman. Ni har wäntat länge, säger hon, jag skal nu berätta mit wäl. Ni wet hwad alla era medtäflare gjort för att få min hand, Tänk efter hwad de när Ni friade, det är Ni ännu. Jag tror mig begripa rätta ordsä- ken, kall för alt annat är Ni blott warm för mig. Jag allena kan gjöra Er lycklig. Nå wäl, det skal ock wara min sällhet att bereda edar. Jag skal i ert sällskap smaka den wackra Landtbygdens nöjen och igenom min tro och min wänskap skal jag ännu gjöra dem mera retande!

Min Herre!

Styckans Tempel är tryckt år 1771 i Stockholm hos Petter Hessel- berg, i Landt-Bibliothequet i Delen, i Stycket, pagina 49. Där har jag, och förmodeligen alla edra Läsare, för 10 år sedan läst, hwad min Herre i dag behagat kalla Manuscript. Om Min Herre wil plagiera så nyttja häldre en Utländsk eller äldre Bok, eller ock bekänn sanningen för Allmänheten, och plöj ej med annars kalf: jag har haft en, fast ringa del i Landt-Bibliothequets utgifwande, torde
så

således få min jalousie ursäktad. Jag önskade så, på något sätt weta, om detta kommit min Herre tilhanda.

Den 4 Mars 1782.

S.

Sw a r.

Min Herre!

Det gör mig ondt at Ni blifwit narrad på edra 2 styfwer för den Nummern, som Ni låst för 10 år sedan i Landt-Bibliothequet hwari Ni haft del. Jag önskade at hwarje köpare toge den præcaution och besåge sin wara, förän han handlade, ingen ting billigare, — men at ursäkta mig, så får jag opge, at jag fått Lyckans Tempel insändt liksom alt annat utan namn, jag har ej annat bewis än at Manuscriptet, som jag försäkrar på min heder ej är mit, och som aldrig i werlden är min stil, kan ses på Tryckeriet. Daktadt det ej står Öfversättning där, så ges wäl ingen Läsare som icke skulle begripa det, och det hwar och en wet, är onödig at nämna, lika så är det med Japanska Sagubrottet, Samtal emellan Carl den 1:sta och Cromwel, och flera Skrifter ifrån Anonymer, hwilka jag infört utan minsta ändring eller tillägning, så wida de ej stridt emot Kongl. Tryckfrihets Förordningarna — Min Herre! war god och tro, at jag ej är lärd, witter eller läskarl, jag har aldrig warit det, aldrig gifwit mig ut för det, jag har warit Officer, och i den tjänsten har jag intet plagierat, ehuru jag warit olycklig, jag har embrasserat denna metien — wet Ni hwarföre? för at ej swälta ihjäl, tillika med en 70 års gammal mor: Ni misunnar mig wäl intet det, eller tror Ni hålbre, on peut honerement demander aumone, jag will intet önska Er at försöka — Desutom, hwad är det för en fasslig händelse? at omtrycka hwad som står i Landt-Bibliothequet, hade jag wetat det, så hade jag infört det likafullt, så wackert fann jag det (dock hade jag sagt hwar jag tagit det), och blir altid et bewis til min Herres goda smak i wal. Förmodeligen ha alla mina Läsare ej låst det. — 10 år i Sverige Min Herre! hwilken långd af tid, hwilka ändringar och hwilka ombyten! de som då läste äro nu döda, åtminstone moraliser, och de som nu södas och lefwa et så lyckligt Stadsliif, läsa aldrig en så uråldrig Landtbock. Min Herres önskan är nu opfyld.

Utgif.

P. S. War god och hedra mig med edra originaler och edra plagier, så se om jag ej skulle wälja de senare såsom mera öfnyttiga, mera lyckliga, och mera intressanta för mina Läsare.

N:o 6 utkommer den 11 Mars.

Stockholm Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag = Bladet:
Wälsignade Tryck = Friheten.

Andra Släkten,
N:o 6.

Stockholm, den 11 Mars 1782.

Den nymodiga Grefwinnan, *)

Eller:

Conversation emellan en Grefwinna och en Friherrinna.

Grefwinnan sitter wid sin Toilette.

Friherrinnan: (i det hon kommer in.)

Gd morgon bästa Grefwinna! hon är intet wid humeur i dag, hvem har kunnat gjort henne emot?

Grefwinnan!

Den samma som förtretar mig timma och stund, min Kammarjungfru är et fastigt stycke — det är et syndastraff at ha och gindra med sådant folk.

Friherrinnan.

Jag tycker det borde wara lätt hulptit, då hon ej kan wara Grefwinnan i lag, så för bort henne.

Grefwinnan.

Åh! om jag kunde det; men jag måtte bekänna för Er, min Friherrinna! hon wet för mycket med mig, jag vågar det intet; hon skulle i sin hämd uppenbara tusende saker för min Mann, och torde hända, det skulle skrida til skilnad. Aldeles intet, at jag bekymrar mig om den Herrn, men mina omständigheter förbjuda det, jag skulle då wara twungen at lefwa mera inkränkt, at reducera min stat, ej så frequentera Hofwet och de första Husen, där jag, som jag nu är, skaffar mig en betydande upmärksamhet.

Friherrinnan.

Jag kan intet finna någon skada deraf, twärtom, tycker jag af Ni wore ganska slug, om Ni droge er ifrån de där Societeterna, som

*) Insändt och öfversatt ur Cornelius Nepos.

Som ofta äro lika så farliga som höga. — Men säg! Hwad har då Grefwinnan kunnat gjort för at wara så rädd för sin Kammarjungfru?

Grefwinnan.

Det är et lappri i sig sjelf; men Ni bde känna Männer och deras nycker, fastän de på sin sida leswa som det faller dem in, så fördraga de ej at hustrun wil likna dem. Det är då tusende småsaker af intet värde, som jag nödgas cachera, til exempel mina spelskulder, at jag pantsatt mina Jouveler, mina små intriguer med den, och den, och den, at jag sålt mit bordsilfwer, och om alt det där kan Friherrinnan tänka; är min Jungfru i samråd.

Friherrinnan.

Allt wäl. Men hwem har bedt Grefwinnan gå sådana affig? Det är den lindrigaste term jag kan sätta därpå, och borde jag snarare reprochera än beklaga Er för en sådan lefnad — hur länge tror hon wäl min Grefwinna! at det dröjer förän Grefwen får weta era skulder, ty han måste wäl ändå betala dem? han lär nog sakna Jouvelerna, någon gång får han wäl en olycklig oplysning om era Amouretter. Menar Grefwinnan at han intet ser efter sin Silfwer-Service?

Grefwinnan.

Nei för den sista Articen är jag nog i säkerhet. Jag har låtit beställa mig en aldeles komplett af argent haché, efter samma modele och så lika med den förra, at intet annat stikker än wärdet.

Friherrinnan.

Ja jag spår Er, at Ni intet så länge narrar Er Herre, alt kommer ändå i ljuset, fastän Ni aldrig så mycket smickrar Jungfrun. Då ångrar Grefwinnan sig först at hafwa bedragit sin Herre, at satt sig i dependance af en Domestique, och derigeom förtjens den förras owänskap och hela Stadens förakt.

Grefwinnan.

Ni badinerar säkert: Hwad bryr jag mig om hela Staden? Sins här wäl någon enda Fru comme il faut, som intet gör det samma som jag, fast med större lycka, wet Ni det fins intet olyckligare Fruntimmer i werlden än jag: om Ni kände mit spel, jag har ännu aldrig haft 5 Matadorer i min hand, aldrig 15 i förhand, aldrig ett paroli wunnit, hela min betjening är odrägelig, och min man den Tyrannen: Med et ord: jag kan intet nog wedergålla min Kammarjungfru, som hjälper mig at bedraga honom.

Fri-

Friherrinnan.

På min heder, är Er belägenhet intet af de bästa. Grip Er an min Grefswinna! och lemna alla era dårskaper, tilstå för er Man hwad som påserat och loftwa en bättre conduite hädanefter. Då kan Ni trotsa Kommar-Jungfrun, ge henne sit affked och wara mera förbehållen med den Ni tar i stället.

Grefswinnan.

Det är et skönt råd, jag måste tilstå. Huru är det möjligt at wara så på sin garde och wåga hwart ord man skal tala? den dår ordentligheten misshagar mig och jag hatar alla dem, som wilja wisa sig så tyflätna och så sediga.

Friherrinnan.

Skulle intet Grefswinnan mistycka om Ni hade en Man af samma lynne?

Grefswinnan.

Helt säkert wil jag at min Man ej skal wara klokare än jag, åtminstone at ingen skal tro honom wara det, han skulle då ha för stora præntioner, twärtom, just för det jag är försäkrad at min Man är lika så felaktig om icke warre än jag, så ärnar jag aldrig gå et härsstrå ifrån mit antagna lefnadsfatt.

Friherrinnan.

Hwarföre törs intet Grefswinnan då affkeda sin Kammar-Jungfru?

Grefswinnan.

Hwarföre? — Jag fruktade Grefswens tvåra miner.

Friherrinnan.

Det är sant at Er man är ganska hård, som ej kan gilla ert spel, era förluster. Er wänskap med den och den och den, at Ni honom öwrande sålde Silver-Serviceen — Ja, jag beklagar Er — Men jag beklagar honom ännu mera, och jag utber mig at slippa widare all conversation med en Dame, som så glömt sina skyldigheter, som ä-
gic så liten känsla af dygd och ära. (Hon går.)

Grefswinnan.

Hör Oraclet: Wisshets-Gubinnan i en discours . . .

—————
 Fortsättning på Respective Prænumeranter ifrån Landet och Småstäder, til hwilka jag, efter anmodan affänder Wälsignade Tryckfriheten.

NB. Initial Bokstafwen på Rammet är stort, den på Adressen är liten.

E — b, H — l, MP — g, E. A — g, O — n, — t, OT —
 h, Compagnie 25 Ex — n, S O — u, F. A. L. H. 25 ex. — k,
 Y